

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 1. Sitne in Angelis potentia executiua, & ad quid?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

ut non sit in alio. Neque etiam plures Angelos esse posse simul in eodem loco: quia non possunt esse duæ causæ completæ & immediatæ vnius & eiusdem rei. Vnde cum Angelus dicatur esse in loco per contactum virtutis, eò quod virtus eius immediate contingit locum per modum contingens perfecti: non esse potest nisi vnus Angelus in vno loco. In tertia, docet Angelos posse moueri localiter æquiuocè; eodem modo quo sunt in loco: videlicet per diuersos contactus successiue diuersorum locorum, quibus virtutem suam applicant. Et hanc motum Angeli posse vel continuum esse; tuncque non potest moueri ad extremum, nisi transeundo per medium: vel non continuum, tuncque potest ab vno extremo transire in aliud non pertransito medio. Cum enim substantia Angeli non sit subdita loco, vt est contenta; sed superior illo, vt continens: in illius est potestate applicare se prout vult, vel per medium, vel sine medio. At denique motum Angeli non fieri in instanti, quia de ratione motus est, vt id quod mouetur, aliter se habeat nunc, quàm prius: & motus localis Angeli non est terminus alicuius alterius motus continui: sed est per seipsum, à nullo alio motu dependens. Mouetur itaque vel in tempore continuo, si motus eius localis sit continuus: vel in tempore discreto, seu non continuo; si motus sit discretus. Continuitas enim temporis pendet ex continuitate motus. Huc vsque D. Thomas: cuius doctrina sequentibus sectionibus examinabitur.

SECTIO I.

Sine in Angelis potentia executiua, et ad quid?

Respondeo, esse in Angelis naturalem potentiam executiuam, ab intellectu & voluntate, non re quidem, sed ratione distinctam: quã cum circa res creatas materiales, tum circa immateriales, multa & mira præstare possunt.

Est in Angelis potentia executiua.

Prima pars responsi probatur: quia sicut in ente supremo intellectu, Deo scilicet, & in infimo, nempe homine, præter intellectum & voluntatem, datur potentia executiua duabus illis subordinata, & ab vtraque quodammodo pendens quoad operationem: ab intellectu quidem vt dirigente, & voluntate autem vt applicante: sic in Angelis, medijs inter Deum & hominem, talis potentia debet admitti. Quippe quæ neque tantæ perfectionis est, vt Angelos excedat, siquidem conuenit hominibus: neque etiam tantæ est imperfectionis, vt Angelos dedecet, cum in Deo quoque reperiatur.

Secunda pars responsi, quod hæc potentia ab intellectu & voluntate non re quidem, sed ratione distinguatur, patet ex dictis disput. 37. sect. 1. de indistinctione re-

intellectus & voluntatis, cum inter se, tum ab Angeli substantia, quæ non minus est per se potens ad exequendum & mouendum, quàm ad intelligendum & volendum. Ac sicut eadem res quæ appetit, debet cognoscere id quod appetit, vbi eadem ostenditur: ita res eadem quæ exequitur secundum cognitionem & appetitum, debet cognoscere & appetere. Idem inquam, quod cognoscit obiectum, debet esse eam illud quod appetit obiectum: alioquin vnum cognosceret, & aliud vellet non cognitum à se. Rursumque ratione illud quod vult, debet esse ipsummet quod vitaliter prosequitur volitum, & ad illud se mouet quia vult. Non autem qualitas realiter distincta, quæ non possit querere quod ignorat. Quia tamen intelligendi, volendi, & exequendi munia sunt ad eò diuersa: ideo substantia vt est principium talium operationum, ratione saltem distinguenda est. Quod etiam in Deo locum habet, vt diximus disput. 22. sect. 1.

Distinguitur ratione ab intellectu & voluntate, non autem realiter.

Nec obest, quod obijciunt aliqui, in natura intellectuali esse tantum potentias rationales. Nam potentia executiua, intellectui & voluntati subordinata, est eâtenus rationalis, & naturæ intellectualis propria. Neque verum est quod aiunt, idem Doctores, intellectum & voluntatem sufficere ad mouendum & exequendum. Licet enim in animalibus per sympathiam, propter cognitionem & affectum commoueantur hinc

res, unde varij oriuntur effectus, vt in-
 aius robur interdum in phreneticis, & ma-
 cula in foetu pragnantium, & similia: cer-
 tum tamen est, non omnia cogitando &
 appetendo effici, sed opus esse maiore vi
 atque vim motiuam & effectiuam, gene-
 raliter loquendo, esse in multis sine vlla
 cogitatione aut appetitione vitali: & co-
 gitationem appetitionemque vitalem non
 semper esse motiuam, licet versetur cir-
 ca mobile & circa motum. Cuius rei exem-
 plum est in paralytico, cui non deest co-
 gitatio & affectus mouendi, deest tamen
 facultas.

Tertia pars, quod Angeli multa per hanc
 potentiam circa creaturas materiales &
 immateriales praestare possint, declaratur,
 & probatur inductione. Primum enim, ad
 illam pertinet motus localis Angelorum,
 ipsis vitalis & intrinsecus: de quo fre-
 quens in Scripturis fit mentio, in Genesi,
 & apud Prophetas, & in Apocalypsi pas-
 sim: & Matth. 28. *Angelus autem Domini
 descendit de celo.* Et Ioan. 5. *Angelus au-
 tem Domini descendebat secundum tempus
 bisannu, & mouebatur aqua.* Quare quod ait
 Aristot. 12. *Metaph. cap. 8.* Intelligen-
 tias esse immobiles, est contra veritatem,
 & contra rationem. Cum enim vbique
 non sint, perfectius est vt se mouere pos-
 sint, quam vni tantum loco perpetua ne-
 cessitate affigi, eaque facultate carere, quae
 ne quidem animalia perfecta aereat.

Secundo, per eandem potentiam pos-
 sunt non tantum seipos, sed & alios An-
 gelos, & animas rationales, & res cor-
 poreas mouere localiter. De corporeis
 patet ex pluribus locis Scripturae, affirmari-
 bus, Angelum portasse Abachuc in Baby-
 donem, Dan. 14. Ezechielum apprehen-
 se in cinno capitis, & eleuasse, Eze-
 chiel. 8. Reuoluisse lapidem ab ostio mo-
 numentum, Isai. 26. Portasse Christum ad
 pinnaculum templi, & in montem excel-
 sum, Matth. 4. Patet etiam experientis
 Magicis & Enurgumenicis. Nec obest ca-
 non Episcopi 16. quaest. 5. desumptus ex
 auctore libri de Spiritu & anima apud au-
 gustin. cap. 28. Et in Concilio ancy-
 sano, vel antiocheno, aut aquirensi, cele-
 brato circa annum Christi 308. & appro-
 bato a sexta Synodo generali habita Const-
 antinopoli in Trullo: vbi damnantur mu-
 lieres quaedam, quae demonum illusio-
 nibus seductae, nocturnis horis cum Diana
 Pagana, Dea, & innumera multitudine
 mulierum, praestabant se equitare, &
 multa terrarum spatia pertransire: asserit-
 turque, illas a recta fide deuiare, dum id ere-
 dunt: quia cum plus spiritus hoc patitur in som-
 nis, infidelis mens hoc non in animo, sed in
 corpore opinatur exire. Cuiusmodi Exechiel Pro-
 pheta visiones Domini non in corpore, sed in
 spiritu viderit: & Ioannes sacramentum A-
 pocalypsis in spiritu, non in corpore viderit:
 et Petrus non audeat dicere se raptum in cor-

pore. Omnibus itaque publice annunciandum
 est, quod qui talia, & his similia credit, fidem
 perdit. Huc vsque verba canonis.

Sed Respondeo primo, canonem illum
 esse suspectum fidei: quia non habetur in il-
 lius Concilij exemplaribus, sed ex alio
 quodam libello scriptus est, vt videtur est
 in primo tomo Conciliorum. Secundo,
 admisso illo canone, dico esse peculi-
 ariter intelligendum de illis mulierculis,
 quas insudi a Demone, & imaginariè tali-
 tum portari, potuit illi Concilio constare,
 ex eo quod Diana Dea nulla sit, nisi
 imaginaria; & ex aliis harum muliercu-
 larum depositionibus. Illae autem cum cre-
 derent non modò se nocturnis horis equi-
 tare cum Diana, sed & istam esse Deam,
 cultumque diuinum illi debitum esse, quem
 etiam ipsae exhibebant, & ad illum ex-
 hibendum vocari se ad eius comitatum exi-
 stimabant, vt patet ex canone citato Epi-
 scopi, grauitè contra fidem errabant. Pro-
 pter quod merito dicit Concilium, *Qui-
 talia & his similia credit, fidem perdit.* Pa-
 tet etiam ex eodem canone errasse illas in
 eo, quod putarent posse à Diana, inde-
 penderet à Deo, corpora prout vellent
 produci, aut transmutari in aliud. Merito
 que dicitur cum, qui hoc credit, esse infi-
 delem, & pagano deteriorem. Sed non
 damnat canon ille vniuersaliter opinantes,
 posse maleficos localiter transferri à De-
 monibus. Quaeque adducit de Ezechielo,
 Ioanne, & Paulo; tantum eò pertinent,
 vt ostendant non omnes apparitiones esse
 veras: potuisseque in mulieribus illis sola
 imaginatione peragi, quod ipsae credebant,
 & certò ac constanter asseuerabant in cor-
 pore contigisse. Neque esse facile creden-
 dum hæc in corpore fieri. Adde tertio, non
 obstante illo canone, sanctos Patres qui
 post Concilium Ancyranum scripserunt,
 Athanasium, Augustinum, Ambrosium,
 Chrysostomum, Hieronymum, Gregorium
 Magnum, Isidorum, & alios, non dubitasse
 asserere, corpora verè ac physicè quando-
 que à demonibus deportari: vt videtur est
 locis relatis à Suare tom. 1. de Religione
 tract. 3. lib. 2. cap. 16. & lib. 4. de Angel.
 cap. 27. & 33. Vasq. disput. 184. cap. 1. &
 Cornelio à Lapide in cap. 4. Matthæi, ver-
 su 5. Exempla multa ex probatis historiis
 referunt Delirius lib. 2. disput. quaest. 16.
 Alphonsus à Castro lib. 1. de iusta heretic.
 p. 10. & Abulenensis quaest. 47. in
 caput 4. Matthæi, Eidem virtuti motus An-
 gelorum tribuunt motum eorum com-
 munitè Philosophi cum Aristotele 12. Me-
 taph. cap. 8. text. 44.

Posse autem mouere quoque spiritus, pa-
 tet imprimis de animabus nostris à corpore
 separatis, ex Luca 16. *Factum est autem vt mo-
 veretur mendicus, & portaretur eius ani-
 ma, ab Angelis in sinum Abrahae.* Eaque
 communis Patrum & Ecclesiae sensus, ani-
 mas damnatorum è contrario trahi iuuat

Per illam
 mouent se
 localiter, &
 alia, etiam
 corpora.

huc patet

6.

Explicat
 canon Ca-
 cilij Ancy-
 sani circa
 translatio-
 nem lege-
 rum & ma-
 leficorum.

Suaz

Vasq.
 Corneius

Delirio
 Cast.

Abulen.

Ang.

7.

Postulat
 Angelis
 mouere
 etiam spi-
 ritus, & c.

MARTIN
 NEUS
 DE J. M. PAR
 D. VI
 U.

ad inferos à demonibus. Pari autem ratione potest vnus Angelus alium portare, saltem inferiorem, aut non resistentem equaliter. Cùm enim Angelus possit moueri vi aliena, vs de diuina dubium non est: nulla est ratio existimandi motum illum excedere vires naturales alterius Angeli. Sed potius quilibet Angelus eadem virtute qua seipsum mouet, potest mouere alios non resistentes equaliter, aut virtuti suae proportionatos. Sicut nos eadem virtute, qua nos ipsos mouemus localiter, mouemus alia corpora viribus nostris proportionata. Item, quia eiusdem est virtutis vitalis continere & sistere, cuius est mouere localiter, vt in nobis experimur: Angelus eadem virtute, qua se & alia supradicta mouere potest, potest etiam sistere, & impedire ne moueant sese vel aliquid aliud.

Quare non assentior Valqui disput. 194. cap. 3. in fine, affirmanti, non posse vnum Angelum mouere alium, vel alligare certo loco, nisi intinans imperium diuinum, non autem verè & physicè ferendo, vel trahendo, vel pellendo per impetum impressum. Etenim vis eadem, qua physicè valet ad ipsos mouendos, & qua seipsum mouent, valet etiam ad alios non equaliter resistentes. Sicut nos eadem facultate motiua, qua nos ipsos mouemus physicè, possumus alia mouere virtuti nostrae proportionata, itemque sistere, ferre, trahere, atque impellere per impetum impressum. Quae omnia possunt similiter fieri, virtute motiua Angelorum. Adeoque non tantum possunt mouere res alias, quamdiu illas secundum se totas, aut secundum aliquam sui partem habent localiter sibi coniunctas: sed etiam possunt impetum illis imprimere, longèque projicere. Nam sicut homines & res alia inferiores id possunt sua mouendi virtute: non est cur id negetur facultati motiuae Angelorum. Neque obest, quod ille impetus est qualitas quadam: Angeli autem non possunt imprimere vllas alias qualitates corporibus aut spiritibus. Respondeo enim similiter non posse virtutem nostram motricem imprimere alias qualitates: & tamen potest istam. Ratio verò differentiae est, quia ista qualitas est veluti quadam participatio virtutis motiuae. Vnde facillè potest contineri eminenter in virtute motiua Angelorum, aequè ac hominum, & rerum aliarum. Quomodo autem possint Angeli imprimere rebus aliis impetum, non est difficultas intelligere, quam quomodo possint caelestes influentiae cedere ventos, æstumque maris excitare; aut magnes ferrum ad se trahere; vel ambarum paleas, & similia.

Tertio, ad eandem vim pertinet locutio & illuminatio Angelorum, quando fit per signa externa, de quibus sufficiunt quae diximus disput. 40. sect. 7. Itemque apparitio & assumptio corporum, & conuer-

multiplex rerum corporearum aliarum in alias: de quibus sequentibus sectionibus dicendum est.

SECTIO II.

De apparitionibus Angelorum, & assumptione corporum.

Posse Angelos apparere sensibiliter hominibus patet ex multis scriptura locis, in quibus narrantur huiusmodi apparitiones. Vt Genes. 3. apparitio Demonis & collocutio cum Eva sub specie serpentis. Genes. 18. 19. 22. apparitio horum Angelorum sub specie hominum, facta Abrahamo, Loth, & Iacob, cum quo etiam Angelus tota nocte lucatus est. Et denique libri Prophetarum pleni sunt huiusmodi apparitionibus, praesertim liber Tobiae. Et in Euangelio, Sathan visibiliter Christum tentauit, Math. 4. Et Luc. 22. 43. apparuit illi Angelus de caelo confortans eum. Et Act. 12. vers. 7. Angelus Domini assistit Petro, illumque eduxit de carcere. Et in Apocal. Ioannes multa docetur ab Angelis sibi apparentibus cap. 1. 5. 6. 7. 8. 10. 14. & omnibus aliis sequentibus.

Quatuor autem modis possunt Angeli boni vel mali apparere. Primus est purè imaginarius, id est, merè internus. Vnde, quando Angeli apparent dormientibus, nullum obiectum externum & sensibile propinquo sensibus externis, qui tunc otiantur & ligantur somno: sed tantum internam aliquam potentiam mouendo. Mimirum commouendo hos aut illos humores corporis, ad excitandam imaginationem aut phantasmatam, & illis mediante species inuisas inenigibiles, ipsumque intellectum. Quod totum non superat scientiam, ac vim mirabilem & subtilissimam Angelorum, quae quam possunt ceteros humores aptè & conuenienter ad has aut illas imaginationes excitandas. Exempla huiusmodi apparenti habentur in scriptura Genes. 15. vbi Deus Abrahamo profunde dormienti apparet per Angelum, & multa figura reuelat. Et Matth. 1. vers. 20. itemque cap. 2. vers. 19. Angelus apparet Ioseph dormienti. Et Prophetae saepius in Testamento veteri, ac Ioannes in Apocalypsi dicuntur multa videre in somnis, aut in spiritu. Sic etiam demones saepe illudunt magis & maleficis: vt mulierculis illis, de quibus supra Concilium ancyranum; & iis qui asseuerant se diuersa loca peragrassè, multaque mirabilia fecisse, interea dum ab aliis profundissime dormire visi sunt. Et quanquam non possunt species imprimere immediate imaginationi, neque sensum internum excitare ad quidquam percipiendum, quod

Probatum Angelos interdum apparere sensibiliter.

Primus modus apparenti, imaginarius.

Possunt etiam impetum proicectis imprimere.